

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep,
0030 Oslo

⌈Vår dato:
10. nov.2014

⌈Vår ref.:

⌈Deres dato:
2. sept. 2014

⌈Deres ref.:
14/2218-

⌈Saksbehandler:
ød/mhh

Staten og Den norske kirke - et tydelig skille **Hørings svar fra KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon**

Vi viser til departementets høringsbrev av 2. september 2014 der vi blir invitert til å uttale oss om høringsnotatet «Staten og Den norske kirke – et tydelig skille». Styret i KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon behandlet høringen på sitt styremøte 28. oktober 2014.

I. KAs hovedsynspunkter

1. KA støtter hovedforslaget i høringsnotatet om å etablere rettslig handleevne til Den norske kirke sentralt etter modell av fristillingen mellom den lokale kirke og kommunen i 1997. KA støtter også forslaget om at prestetjenesten og virksomheten knyttet til de sentrale og regionale kirkelige råd utskilles fra staten og ikke lenger forstås som statlig virksomhet. KA er tilfreds med at departementet gjennom forslagene i høringsnotatet søker å komme i møte Kirkemøtets vedtak i 2013. KA er også fornøyd med at høringsnotatet vektlegger at soknets rettslige selvstendighet skal videreføres.
2. KA deler vurderingen av at det er nødvendig med en videre utvikling av stat-kirkerelasjonene som følge av grunnlovsendingene fra 2012. Overskriften «Et tydelig skille» dekker likevel ikke fullt ut det som foreslås i notatet. Relasjonen stat-kirke vil fortsatt kjennetegnes av samhandling, og staten vil fortsatt ha et betydelig medansvar for Den norske kirke. Utvikling av en *ny relasjon* mellom kirke og stat på grunnlag av Grunnlovens § 16 bør etter vår oppfatning være en overordnet målsetting for den videre politiske prosess. KA mener det vil være bra både for staten, kirken og samfunnet å fokusere på hvordan det kan utvikles nye samhandlingsformer til beste både for det norske samfunn og Den norske folkekirke. Premissene for en ny relasjon mellom stat og kirke på grunnlag av Grunnlovens § 16 bør utdypes nærmere enn det som framkommer i høringsnotatet.
3. KA er kritisk til følgende elementer i høringsnotatet:

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon

Postadresse:
Postboks 1034 Sentrum
0104 OSLO

Telefon: 23 08 14 00
Telefax: 23 08 14 09

www.ka.no
ka@ka.no

Org.nr: NO 971 273 003 MVA
Kontonr: 3000 15 30344

a. En mer sentralisert kirkeordning

Summen av departementets forslag kan bidra til å svekke soknets stilling og relative selvstendighet i forhold til regionale og sentrale kirkelige organer. Forslagene om navn på det nye rettssubjektet, fjerning av prostiråd, delegasjonsbestemmelsene og noen av forslagene for reguleringer av prestatjenesten er eksempler på at høringsnotatet ikke i tilstrekkelig grad har vektlagt soknets stilling.

b. Pulverisering av arbeidsgiveransvaret for tilsatte i det sentrale rettssubjekt

Høringsnotatet bidrar i liten grad til å belyse omfanget av - og innholdet i - det personalansvar som tenkes overført fra staten til Den norske kirke i 2017. De løsninger som foreslås vil etter KAs vurdering bidra til pulverisering av et meget viktig ansvarsområde for det nye rettssubjektet. Også av hensyn til stabilitet i arbeidsgiverrelasjoner i en krevende omstillingsfase bør det i denne overgangsperioden gjøres tydelig hvilke(t) organ(er) som skal ivareta arbeidsgiveransvaret på vegne av det sentrale rettssubjektet. Arbeidsgiver- og økonomiansvar bør også holdes sterkere sammen enn det som foreslås i høringsnotatet.

c. Økonomisk usikkerhet

Lovendringene bør i sterkere grad tydeliggjøre statens forpliktelser overfor Den norske kirke som folkekirke. KA vil be om at staten klargjør sitt ansvar for bestemte utgiftsformål for å bidra til større forutsigbarhet. Når det gjelder pensjonskostnader, mener KA at det er uakseptabelt at staten tenker å overlate en så stor framtidig pensjonsrisiko til Den norske kirke.

d. Manglende vilje til å forenkle

KA er uenig i forslag som medfører at det innføres nye lovbestemmelser som ytterligere bekrefter en organisatorisk todeling av Den norske kirke. Lovendringer bør ha som formål at de skal øke fleksibilitet og utvide adgangen til utprøving av nye måter å løse oppgaver på mellom nivåene i Den norske kirke. KA mener at det i forarbeidene må bli presisert hvilke lovendringer som er av midlertidig karakter slik at endringene i kirkeloven nå ikke blir førende for valg av framtidig organisering av Den norske kirke.

På bakgrunn av disse innvendingene har KA flere forslag til endringer/justeringer av delforslagene i høringsnotatet.

II SOKNET

Soknets oppgaver og ansvar

KA vil uttrykke klar støtte til departementets forslag om å videreføre den rettslige selvstendighet soknene har i dagens kirkelige lovgivning. KA gir også sin tilslutning til at

ordningen der soknet har to organer blir videreført. Det vises i denne sammenheng til IRIS-rapporten som dokumenterer bred tilfredshet med hvordan de kirkelige fellesråd fungerer etter drøyt 15 års funksjonstid.

KA etterlyser en bredere drøfting av en alternativ oppgavefordeling mellom lokalt, regionalt og sentralt nivå i Den norske kirke. Det synes å være bred kirkelig enighet om at kirkeordningen bør utvikles i retning av større myndighetsoverføring til soknene.

Selv om høringsnotatet ikke foreslår å frata oppgaver eller ansvar fra soknet, vil KA peke på at summen av departementets forslag vil kunne innebære en forskyvning som kan svekke soknets relative selvstendighet i Den norske kirke til fordel for sentrale og regionale organers mandat. Notatet innebærer at de fleste av statens nåværende kirkelige oppgaver legges til det nye sentrale rettssubjektet uten nærmere begrunnelse. KA vil minne om at den gamle § 16 i grunnloven («*Kongen anordner al offentlig Kirke- og Gudstjeneste...*») har røtter tilbake til enevoldstiden i norsk historie der viktige oppgaver som tidligere lå til soknene ble overtatt av den nasjonale kongemakten.

Oppgavefordelingen mellom soknene/ den lokale kirke og det sentrale myndighetsnivå bør derfor ikke uten videre tas for gitt. KA viser her også til utviklingen i staten for øvrig der det er uttalt politikk at flere oppgaver overføres fra staten til kommunene.

Soknets rettigheter

Høringsnotatet foreslår en ny bestemmelse i kirkeloven som sikrer soknet rett til å bli betjent av prest. Dagens kirkelov bygger på en underliggende forutsetning om at det skal være prestedtjeneste i hvert sokn. KA støtter at denne forutsetning klargjøres og tas inn i loven.

KA finner imidlertid at den foreslåtte lovbestemmelse er utilstrekkelig. Det sies ikke noe som innholdsbestemmer eller klargjør soknets organers medvirkning og involvering i prestedtjenestens omfang og utvikling. Det er ikke tilfredsstillende at soknet kun blir en mottaker av en prestedtjeneste der rammer og styring foregår i hovedsak i regionale og sentrale kirkelige organer

Loven bør derfor både si noe mer utfyllende om omfanget eller volumet av presteressurs det enkelte sokn har krav på, samt sikre soknets organer innflytelse ved tilsetting av prest i eget sokn. Med hensyn til omfang, bør det fastsettes noen minstestandarder som kan sikre kirkens medlemmer et grunnleggende kirkelig tjenestetilbud. Ettersom prestedtjenesten ikke inngår i soknets virksomhetsansvar, er det også viktig at prestedtjenesten har et omfang som gir tid og rom for samordning (møter, planlegging og gjennomføring av fellestiltak) mellom det arbeid menighetsrådet ønsker og prestenes arbeid.

Konkret foreslår KA derfor et nytt tredje ledd i § 22:

Hvert sokn skal være betjent av prest i et omfang som sikrer soknets medlemmer mulighet for regelmessig gudstjenestefeiring, tilgang til kirkelige handlinger og nødvendig samordning med soknets virksomhet.

I tillegg foreslås et nytt tredje ledd i § 34

Soknets organer har rett til medvirkning ved tilsetting av prest i eget sokn.

Prostirådet

Høringsnotatet foreslår at hjemmelen i § 22 i kirkeloven for å opprette frivillige prostiråd oppheves. KA erfarer at prostiråd har vært en god samarbeidsarena for rådene i et prosti, og denne bestemmelsen har bidratt til å gi legitimitet for at det lokalkirkelige demokrati har etablert regionale samarbeidsformer. Vi finner det påfallende at departementet med en såpass summarisk begrunnelse fjerner bestemmelsen om et demokratisk hjemlet organ på prostinivå, samtidig som de foreslår en ny bestemmelse om å lovregulere prosten som stilling i prostiet. KA vil foreslå at nåværende § 22 opprettholdes uten endringer. Spørsmålet om en skal ha prostiråd eller ikke er noe som hører hjemme i neste fase av framtidig organiseringen av Den norske kirke. Denne lovendringen er verken nødvendig eller hensiktsmessig akkurat nå.

III DET NASJONALE RETTSSUBJEKTET

KA støtter forslaget om at Den norske kirke også får rettslig handleevne på sentralt nivå ved at det etableres et nytt rettssubjekt. KA støtter videre forslaget om at det er Kirkemøtet som opptre på vegne av det nye sentrale rettssubjekt, når det ikke er fastsatt noe annet i lov eller i medhold av lov

Kirkemøtet

Kirkemøtet vil få to ulike funksjoner/roller etter fristillingen av Den norske kirke;

- a. Øverste organ for det nye rettssubjektet
- b. Øverste representative organ for hele Den norske kirke.

I rollen som øverste styringsorgan for det nye rettssubjektet vil Kirkemøtet i utgangspunktet ha all myndighet og treffe avgjørelse på vegne av det sentrale rettssubjektet som ikke gjennom lov er lagt til andre organer. Som øverste organ i rettssubjektet kan det også delegerer sin myndighet. Kirkemøtets rolle som øverste representative organ for hele Den norske kirke vil på flere måter være mer avgrenset enn det som ellers vil være tilfelle for en ordinær «generalforsamling». Kirkemøtets rolle overfor andre rettssubjekter i kirken må bl.a. ha en positiv hjemmel i lov.

Utformingen av § 24 om Kirkemøtet bør etter KAs syn justeres slik at det klarere skjelnes mellom Kirkemøtets to ulike funksjoner i Den norske kirke. Dette kan bl.a. bidra til at det blir tydelig når Kirkemøtet opptrer på vegne av det sentrale rettssubjektet og når det kan opptre på vegne av hele Den norske kirke. Det bør også presiseres at Kirkemøtets regelverksmyndighet overfor andre kirkelige rettssubjekter ikke kan delegeres.

KA støtter høringsnotatets understrekning av at Kirkemøtet ikke skal kunne gripe inn i soknets selvstendighet i kraft av å være øverste organ for Den norske kirke som trossamfunn. Selv om høringsnotatet foreslår lovendringer som bidrar til nødvendig styrking av Kirkemøtet oppgaver og myndighet, er det positivt at høringsdokumentet presiserer at Kirkemøtet må ha uttrykkelig hjemmel i lov for styring av soknets organer. Dette er etter KAs oppfatning ønskelig for å sikre en videreføring av soknets selvstendighet og balanse mellom nivåene i Den norske kirke i tråd med dagens kirkeordning. Det er derfor avgjørende at siste ledd i §§ 9 og 14 om departementets generelle adgang til å pålegge oppgaver til soknets organer ikke uten videre blir overført til Kirkemøtet.

Det er likevel avgjørende at Kirkemøtets rolle til å fastsette ordninger og regelverk som binder kirken sammen blir styrket og videreutviklet (liturgier, tjenesteordninger, regelverksmyndighet mv).

Den sentrale rolle som Kirkemøtet i framtida vil få for hele Den norske kirke tilsier at det er behov for å se på Kirkemøtets sammensetning og valgordning. På sikt vil Kirkemøtet bl.a. få en avgjørende rolle i fordeling av myndighet og organisering av hele kirken. Det er da uheldig at dette overordnede ansvaret er lagt et organ som består av medlemmene i et regionalt organ som kan bli berørt av de pågående endringsprosesser. KA vil derfor anmode om at det gjennomføres en grundig vurdering og høring om Kirkemøtes sammensetning og valgordning før staten overlater omfattende organiseringskompetanse til Kirkemøtet.

Kirkerådet

Dagens regelverk for sammensetning og valg av Kirkeråd, foreslås opphevet. Dette begrunnes dels med et ønske om forenkling, dels for å utvide Kirkemøtets handlingsrom til å selv kunne regulere forholdet til sitt utøvende organ for eksempel i retning av et styre. KA støtter en utvikling langs disse linjer.

KA støtter videre departementets forståelse av Kirkerådet som det utøvende organ for Kirkemøtet. KA vil videre støtte forslaget om at Kirkemøtet bør kunne delegerer myndighet til andre organer enn Kirkerådet. Kirkerådets mandat og rolle på områder der Kirkemøtet eventuelt delegerer sin myndighet til andre organer, forutsettes her å bli bedre presisert i lovens forarbeider.

Som utøvende organ for Kirkemøtet, bør det gjøres klart at Kirkerådet er å forstå som prinsipielt overordnet de organer som evt. utøver delegert myndighet fra Kirkemøtet. Høringsnotatet konstruerer på dette punkt en etter vår oppfatning kunstig motsetning mellom Kirkemøtet og Kirkerådet. Presiseringen vil være vesentlig også ved etablering av et eventuelt lovfestet klageorgan (ny § 27) men også i de tilfeller der myndighet delegeres til Bispemøtet, bispedømmerrådet, den enkelte biskop mv.

Det vises til punktet under som omtaler arbeidsgiveransvar og klageorgan for utdypende kommentar til dette punkt.

Navn/betegnelse

KA mener det er uheldig å betegne det nasjonale rettssubjektet «Den norske kirke». Det er soknene (som også hver for seg er rettssubjekter) som samlet sett utgjør en avgjørende del i det som i dag forstås som «Den norske kirke». Begrepet «Den norske kirke» får derfor en dobbel betydning, noe som også er problematisert i høringsnotatet. I realiteten er det synoden (den felleskirkelige forsamling) som trenger rettslig handleevne ved siden av soknene. Flere steder i lovforslaget og høringsnotatet er det uklart om menes hele Den norske kirke eller om det er det ene store rettssubjektet som omtales når det står «Den norske kirke». Det bør derfor arbeides mer med å finne et dekkende og hensiktsmessig navn/betegnelse for det nasjonale rettssubjektet. Et aktuelt navn kan f.eks. være «*Kirkemøtet*».

Lovutformingen bør bidra til å klargjøre forholdet mellom de mange små og det store rettssubjektet i tråd med de premisser som høringsnotatet legger til grunn. På denne måten kan lovendringene bidra til å binde sammen de mange små og det store rettssubjektet i én kirke når statens rolle i kirken reduseres.

Utfordringen knyttet til den dobbelte betydningen av begrepet «Den norske kirke» blir tydelig i forslaget til første og andre ledd i § 2. I første ledd antar vi at «Den norske kirke» betyr hele kirken med både de mange sokn og det store rettssubjektet. I andre ledd antar vi at det kun menes det nye sentrale rettssubjektet. Det er særlig uheldig med to ulike betydninger av samme begrep i samme lovbestemmelse. Dette skaper unødig usikkerhet i forståelsen av forholdet mellom de små og det store rettssubjektet som til sammen utgjør Den norske kirke. KA vil derfor foreslå følgende endringer i andre og tredje ledd i § 2:

Soknene med lokale organer og Kirkemøtet* med sentrale og regionale organer utgjør til sammen Den norske kirke.

—Det enkelte sokn så vel som Kirkemøtet* har selv rettigheter og forpliktelser, er part i avtale med private og offentlige myndigheter og har partsstilling overfor domstol og andre myndigheter.

*Eller det navnet som blir endelig valgt som betegnelse på det sentrale rettssubjektet.

IV MULIGHET FOR LOKALE FORSØK OG ANNEN OPPGAVEFORDELING

Høringsnotatet legger opp til at Kirkemøtet/Kirkerådet ikke kan delegere «lenger ut» enn til prostene. Dette innebærer at det vil være en sperre for å delegere f.eks. arbeidsgiverfunksjoner til soknets organer. Samtidig foreslås en ny bestemmelse om at soknets organer kan be bispedømmerådet om å ivareta oppgaver. Dette innebærer at det er en delegasjonssperre «nedover», men fri adgang til bemyndigelse av oppgaver «oppover».

Konsekvensen av dette er bl.a. at det fortsatt ikke blir mulig å utprøve de mest etterspurte alternative måter å organisere Den norske kirke på. Særlig gjelder dette muligheten for å prøve ut felles arbeidsgiveransvar på fellesrådsnivå der f.eks. prosti og fellesrådsområde er sammenfallende, og som i lang tid har vært ønsket gjennomført mange steder i landet.

KA støtter høringsforslagets vektlegging av å opprettholde soknets rettslige selvstendighet. Vi gir derfor støtte til forslaget om en delegasjonssperre mellom Kirkemøtets myndighet og soknene. Dette understreker bl.a. at det ikke er noe generelt over- eller underordningsforhold mellom de to typer rettssubjektene. Vi ønsker imidlertid en lovregulering som åpner for utprøving av andre måter å løse oppgaver på mellom nivåene i Den norske kirke. Dette kan skje ved følgende tillegg til siste ledd i §§ 9, 14 og 23:

§ 9: Menighetsrådet utfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av kirkelig fellesråd eller Kirkemøtet.

§ 14 Kirkelig fellesråd utfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av det enkelte menighetsråd eller av Kirkemøtet.

§ 23 Bispedømmerådet utfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av menighetsråd eller kirkelig fellesråd

Kirkelovens § 24 om Kirkemøtet bør ha en tilsvarende bestemmelse om at oppgaver kan overlates til soknets organer etter avtale

V ARBEIDSGIVERANSVAR

Framtidig arbeidsgiveransvar for kirkelig personell med staten som arbeidsgiver

Departementets forslag innebærer at det nye sentrale rettssubjekt vil overta ansvaret som arbeidsgiver for alt nåværende statlig personell i Den norske kirke (menighetsprester, prostene, biskopene og de tilsatte ved bispedømmekontorene og Kirkerådets/Bispemøtets sekretariat). Forslaget følger i stor grad opp Kirkemøtets vedtak fra 2013.

Det tør være kjent at KA har ønsket en annen løsning som sitt primærstandpunkt. KA har med bred støtte blant sine medlemmer i mange år arbeidet for å få på plass en kirkelig organisering der alle som arbeider på lokalt plan i Den norske kirke skulle ha et demokratisk organ som opptrer på vegne av det lokale rettssubjekt som sin felles arbeidsgiver. En undersøkelse fra 2013 viste at lag 90 % av de kirkelige fellestrådene ønsker felles arbeidsgiveransvar for alle som arbeider i soknet forankret på fellestråds-/prostnivå. Kirkemøtet 2013 anbefalte en midlertidig ordning der alle nåværende statstjenestemenn, inkludert menighetsprestene, får sitt ansettelsesforhold i det sentrale rettssubjekt, noe KA har tatt til etterretning. Det er like fullt avgjørende at denne midlertidige fasen ikke blir for lang, og at de løsninger som velges ikke legger føringer for, eller vanskeliggjør, valg av framtidig organisering av Den norske kirke.

Departementet har som nevnt over fulgt opp Kirkemøtets vurdering. Høringsnotatet er samtidig ytterst tilbakeholdent med å foreslå videre lovreguleringer når det gjelder en fremtidig ansvarsfordeling mellom de nåværende statskirkelige forvaltningsorganer. I stedet gjøres Kirkemøtet ansvarlig for å ta stilling til videre delegasjon sin myndighet. Det legges opp til at det er Kirkemøtet som skal fastsette hvilke av de sentrale og regionale organer som skal ivareta arbeidsgiveransvaret evt. deler av dette.

KA ser at det kan være overbevisende religionspolitiske grunner til en slik tilbakeholdenhet i denne fase av prosessen. KA mener likevel at det bør vurderes en løsning etter modell av kirkelovens § 14, der det er kirkeloven som utpeker hvilke(t) av organene som får ansvaret som arbeidsgiver på vegne av det sentrale rettssubjekt. Visse arbeidsgiverfunksjoner for prestene som i dag ligger hos bispedømmeråd/biskop kan i så fall også bekreftes gjennom kirkeloven. Kirkerådet kan da være klageorgan i bl.a. disiplinærsaker i bispedømmene.

En eventuell lovregulering av disse forhold kan godt begrunnes dels ut fra at det gjøres analogt med forholdene i soknene og dels av hensyn til stabilitet og forutsigbarhet i arbeidsgiverrelasjoner i en krevende omstillingsfase. KA viser også til departementets eget forslag om at det bør fastsettes i lov at Kirkerådet bør ha ansvaret for økonomien i det nye rettssubjektet. Begrunnelsen for dette er bl.a. knyttet til å ha et organ som kan stilles til økonomisk ansvar - både for ordinært arbeid med budsjett/regnskap, og ved feil/mislighold. Tilsvarende argumenter vil gjøre seg gjeldende for ønsket om å lovregulere arbeidsgiveransvaret.

Den nødvendige sammenheng mellom økonomi og personalansvar, taler også for at disse to forhold vurderes under ett med hensyn til rettslig ansvar. Den løsning departementet legger opp til, der den overordnede arbeidsgivermyndighet tenkes lagt til Kirkemøtet med adgang til videre delegasjon til ulike organer og med en lovfestet klagenemnd med ansvar for deler av disiplinærmyndigheten for enkelte arbeidstakere og økonomiansvar lagt til Kirkerådet, vil etter KAs vurdering åpne for uheldig pulverisering av arbeidsgiveransvaret.

Risikoen med å lovfeste det ansvarlige arbeidsgiverorgan, vil være at ordningen blir unødige tungvint å få endret. Ordningens midlertidige karakter forutsettes derfor klart presisert i lovens forarbeider, i tråd med Kirkemøtets forutsetninger.

Særlig om ivaretagelse av arbeidsgiveransvaret overfor biskopene

Den norske kirkes 12 biskoper befinner seg i en særstilling i Den norske kirke og med en særlig historisk posisjon som Kongens embetsmenn. Fristillingen fra staten medfører noen spesielle utfordringer knyttet til hvordan biskopene innplasseres i en ny kirkelige organisasjon. Dette saksforhold reiser flere problemstillinger enn det KA finner belyst i høringsnotatet.

Departementet har som premiss at "det er grunn til å sikre en fortsatt uavhengig bispetjeneste og unngå at det fastsettes ordninger som innebærer av Kirkerådet kommer i et overordningsforhold til biskopene» (s.36). Departementet foreslår at det kun er Kirkemøtet som skal kunne instruere biskopene i deres gjøremål. Dette antas i hovedsak å kunne gjøres gjennom fastsettelse av tjenesteordninger (s. 37). I tillegg foreslås det opprettet et særskilt klageorgan (Klagenemnd for Den norske kirke) bl.a. til å utøve disiplinærmyndighet overfor biskopene.

Høringsnotatet tar etter KAs vurdering for lett på det forhold at biskopene i Den norske kirke vil være å forstå som arbeidstakere i det nye rettssubjekt, slik de i dag er statlige arbeidstakere. Biskopene, også ledende biskop, vil bl.a. være fullt ut omfattet av arbeidsmiljølovens verne-bestemmelser. Dette forutsetter klarhet m.h.t. hvem som i det daglige har ansvar for å ivareta arbeidsgivers forpliktelser overfor disse. Det kan handle om nødvendig tilrettelegging ved sykdom, utviklingstiltak mv. Fra tid til annen viser det seg også nødvendig med styringsmessig/disiplinærmessig oppfølging overfor biskoper.

Dette ansvar ivaretas i dag av departementet. Det naturlige vil være at det er et fremtidig Kirkeråd som utøvende organ for Kirkemøtets overordnede arbeidsgivermyndighet som må ivareta dette overfor biskopene, herunder disiplinærmyndigheten. KA kan vanskelig se at en slik ordning vil være mer prinsipielt problematisk enn den biskopene i alle år har vært underlagt som statlige tjeneste- og embetsmenn.

KA vil videre generelt fraråde en ordning der beslutningsmyndighet i disiplinærsaker legges til en frittstående nemnd og ikke til arbeidsgiver/tilsettingsorganet. Å utøve beslutningsmyndighet i disiplinærsaker krever betydelig innsikt både i virksomhetens forhold og aktuelle personlige forhold. En uavhengig klagenemnd vil bare ved betydelig merarbeid og annenhåndskunnskap tilegne seg innsikt i og oppfatning av faktiske forhold, herunder nødvendig dokumentasjon. Den åpning som er gitt for å endre Kirkerådets sammensetning/valg, medfører også at et fremtidig Kirkeråd vil kunne få en

sammensetning der en del av de anliggender som er anført for sammensetningen av en klagenemnd, vil kunne bli hensyntatt.

Klageorgan i disiplinærsaker

Departementet foreslår at disiplinærvedtak (oppsigelse, avskjed og suspensjon) skal kunne påklages til en uavhengig klagenemnd, og at Den norske kirke v/klagenemnda skal være rett saksøkt i saker om disse avgjørelsens gyldighet. Departementet begrunner forslaget med hensynet til kvalitet i avgjørelsene og rettssikkerheten til de involverte.

KA er uenig i dette forslaget og de premisser som synes å ligge til grunn for dette. Endelig disiplinærvedtak bør etter KAs oppfatning gjøres av ansvarlig arbeidsgiver. KA viser bl.a. til forarbeidende til forvaltningsloven der det understrekes at arbeidsmiljølovens bestemmelser i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til arbeidstakeren og dennes behov for rettsikkerhet.

Her ble det også pekt på at et «dobbeltporet» system med både egen klagerett/klageorgan og arbeidsmiljølovens bestemmelser gir et uryddig og uklart system for partene. KA vil videre anføre at en slik ordning øker risikoen for at denne type saker trekker unødige ut i tid og dermed kan forlenge konfliktfylte arbeidsforhold og belastninger i menigheten.

KA finner ikke tilstrekkelig begrunnelse for at det skal finnes en særlig klageadgang for denne typen avgjørelser innenfor Den norske kirke. De hensyn som er anført, burde da vært gjort allment gjeldende for ansatte i f.eks. kommuner, fylkeskommuner samt i privat sektor noe som ikke er tilfelle. Å innføre denne ordningen for deler av trossamfunnet Den norske kirke, vil i tillegg medføre at det etableres ulike systemer for ulike kirkelige tilsatte. Det vurderer KA som uheldig.

KA er likevel åpen for at det etableres et sentralt klageorgan for behandling av andre typer saker, f.eks. når det prøving av gyldigheten av forvaltningsvedtak i bestemte saker. Vi viser her til Fylkesmannens rolle overfor kommunene som en mulig sammenlignbar ordning.

Prestetjenesten – mellom styring og uavhengighet

Høringsnotatet foreslår at det sentrale rettssubjekt får generell myndighet til å organisere og regulere prestenes, prostenes og biskopenes tjeneste innenfor de rammene som gis av den alminnelige arbeidsretten (styringsrett). Det foreslås imidlertid noen rettslige begrensninger i styringsretten. De to mest sentrale forslagene er en bestemmelse om at prestatjenesten «skal organiseres slik at prestene kan utøve sin tjeneste i samsvar med ordinasjonens forutsetninger og forpliktelser» og at prestatjenesten skal lovfestes.

I høringsnotatet omtales det første forslaget som en bestemmelse som skal verne om prestetjenestens *uavhengighet*. Formålet synes å være å sikre presten mot inngripen som kan true ivaretagelsen av ordinasjonsforpliktelsene og -rettighetene som et personlig ansvar og kall.

KA støtter det som oppfattes som en mulig bakenforliggende intensjon i lovforslaget. Den norske kirke har et gjennomgående svært kompetent og høyt utdannet presteskap og det er viktig å legge til rette for at prestetjenesten kan utøves i samsvar både med ordinasjonsforpliktelser, profesjonelle standarder og den enkeltes indre motivasjon.

KA er likevel usikker på hvordan det konkrete lovforslaget skal forstås. Overskriften "uavhengighet" synes ikke å være dekkende for en intensjon om at prestenes nåværende selvstendighet tenkes videreført i en fremtidig kirkeordning. Det at bestemmelsen retter seg mot det organ som vil få ansvar for organiseringen av prestetjenesten, det vil si Kirkemøtet, etterlater også en viss uklarhet. Lovforslaget medfører at Kirkemøtet av staten vil bli pålagt å respektere prestenes ordinasjons-forpliktelser. Ettersom det er Kirkemøtet som innehar liturgimyndigheten, og dermed også ansvaret for utformingen av ordinasjonsløftet, må det forventes at Kirkemøtet respektere sine egne fattede beslutninger om prestetjenestens selvstendighet.

Kirkemøtet vil generelt også være ansvarlig for grensedragningen mellom prestens selvstendige ansvar, øvrige tilsattes ansvar og de kirkelige styringsorganenes ansvar gjennom den nye myndighet møtet får til å fastsette tjenesteordninger mv for prest, prost og biskop. Å sikre at ordinasjonsforpliktelsene etterleves tilligger for øvrig primært biskopene gjennom deres tilsynsansvar.

Parallellen til helsevesenet mener vi heller ikke er dekkende. Helsevesenet er udiskutabelt et offentlig ansvar hvor rammene må fastsettes i lov, ikke minst når det gjelder å klargjøre det individuelle ansvar som påhviler den enkelte lege/sykepleier mv. I lys av premisset om et tydelig skille mellom staten og Den norske kirke lar det seg også vanskelig begrunne at Stortinget regulerer denne type spørsmål.

VI STATENS ØKONOMISKE ANSVAR

Høringsnotatet bidrar i liten grad til å tydeliggjøre statens økonomiske ansvar for Den norske kirke, og lovforslaget i § 22 er kort og skjematisk. KA etterlyser en klarere beskrivelse av hvordan departementet forstår statens forpliktelser overfor Den norske kirke på grunnlag av den nye § 16 i grunnloven om statens ansvar for å understøtte folkekirken. Vi viser her bl.a. til departementets budsjettforslag for 2015 der det i tilknytning til omtalen

av Den norske kirke som folkekirke i § 16 i grunnloven er utledet følgende fire mål for statens bevilgninger til Den norske kirke:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.
- Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke.
- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle døpte barn.
- Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.

KA mener at § 16 i grunnloven gir grunnlag for at disse målene kan opprettholdes som grunnlag for statens tilskudd til Den norske kirke også etter økt rettslig selvstendighet for kirken på sentralt nivå. Vi viser her bl.a. til Stortingets behandling av grunnlovsendingene som ga tydelige signaler om at staten fortsatt ville opprettholde grunnlaget for en landsdekkende, aktiv og levende folkekirke selv om det gis økt kirkelig selvstendighet fra staten.

I kirkelovens § 15 gis det i dag en oversikt over kommunenes økonomiske ansvar for bestemte formål i den lokale kirkes virksomhet. KA ønsker at § 22 på en tilsvarende måte beskriver statens økonomiske ansvar. Dette vil bl.a. bidra til å klargjøre forholdet mellom statens- og kommunenes økonomiske ansvar for Den norske kirke. Det er her nødvendig å omtale de formål som staten i dagens finansieringsordning har påtatt et særlig finansieringsansvar for.

Høringsnotatet foreslår at det i kirkeloven inntas bestemmelser om at det skal være prest i hvert sokn, prost i hvert prosti og biskop i hvert bispedømme. KA er glad for forslaget som innebærer en lovfesting av soknets rett til å bli betjent av prest (se tidligere kommentar til § 2). En lovbestemt rett for soknene til prest, forutsetter en aktiv forpliktelse fra staten til å finansiere en landsomfattende prestatjeneste, herunder tilstrekkelig med ledelsesressurser. KA støtter også fullt ut at bispetjenesten i bispedømmene avspeiles på en naturlig måte i loven og slik at det ikke hefter tvil ved statens framtidige finansieringsansvar også for bispetjenesten i Den norske kirke.

Vi foreslår følgende nytt første, andre og tredje ledd i § 22:

Statens økonomiske ansvar

Staten utreder følgende utgifter etter budsjettforslag fra Kirkemøtet:

- a) En landsdekkende prestatjeneste*
- b) En landsdekkende trosopplæring*
- c) Utgifter til bispetjenesten, regionale og sentrale kirkelige organer*
- d) Utgifter til døvemenigheter og samisk kirkeliv*

Kirkemøtets budsjettforslag skal også omfatte statlige bidrag til diakoni, kirkelig undervisning og kirkemusikk i soknene, kirkevalg og andre lokale, regionale og nasjonale kirkelige formål.

Utgiftsdekningen skal gi grunnlag for at hvert sokn skal være betjent av prest i et omfang som sikrer soknets medlemmer mulighet for regelmessig gudstjenestefeiring, tilgang til kirkelige handlinger og nødvendig samordning med soknets virksomhet. Utgiftsdekningen til trosopplæring skal gi grunnlag for at det gis tilbud om regelmessig trosopplæring for alle døpte i alderen 0 til 18 år.

Rammetilskudd

Høringsnotatet presiserer at omleggingen som foreslår for det som i dag et statlig kirkelig virksomhet vil bli bevilget som et rammetilskudd fra staten til Kirkemøtet. KA erfarer at det er en gjennomgående større uforutsigbarhet for å opprettholde nivået for statlige rammetilskudd sammenlignet med statlige driftsbevilgninger. Statlige tilskudd til bl.a. stillinger innen diakoni og kirkemusikk har nesten hvert eneste år hatt en mindre tilskuddsvekst enn lønnsveksten i offentlig sektor. Tilskuddsposter overfører også risikoen for å håndtere endringer i utgiftene til tilskuddsmottager. Formål i Den norske kirke som er basert på statlige tilskudd har over tid i økende grad blitt underfinansiert. Resultatet er bl.a. færre stillinger. Den samme tendensen for utviklingen i rammetilskudd har nå vist seg for det statlige bidrag til bl.a. trosopplæring i forslaget til statsbudsjettet for 2015. Dagens praksis for rammetilskudd vil derfor kunne medføre gradvis nedbygging av prestedtjenesten og den regionale/sentrale kirkelige virksomhet.

KA vil be om klarere politiske signaler og ordninger som bidrar til å gi større forutsigbarhet og tydeligere politisk ansvar for at tilskuddsbeløpet gis på grunnlag av de reelle økonomiske forhold i Den norske kirke. Vi viser her bl.a. til kommuneøkonomiproposisjonen som vurderer tilskuddsbehovet til kommunesektoren på grunnlag av bl.a. lønnsutvikling, pensjonsutgifter, renteutgifter og andre økonomiske forhold som påvirker kommunesektorens reelle ressursgrunnlag for å utføre sine oppgaver. Det bør også vurderes å etablere en konsultasjonsordning analogt med kommunesektoren som etablerer en strukturert dialog for bl.a. å drøfte grunnleggende premisser for statlige tilskudd til Den norske kirke.

Vi viser her også til våre synspunkt under pkt. om pensjon nedenfor.

Pensjon

KA er ikke tilfreds med det fremlagte forslag til løsning på pensjonsspørsmålet.

Høringsnotatets forslag innebærer at hele pensjonsrisikoen blir overført til Den norske kirke, og at rammetilskuddet til kirken ikke i utgangspunktet blir korrigert på grunn av

endringer i årlige pensjonskostnader. Kirken må selv takle uforutsette pensjonsutgifter, sørge for nødvendige avsetninger og ansvar for at pensjonsordningen har tilstrekkelig fond/premiereserve for de framtidige pensjonsrettighetene. Denne tunge "ryggsekken" forventes kirken selv å bære med mange ukjente faktorer og stor økonomisk uforutsigbarhet. Rettssubjektet foreslås samtidig begrenset i sin handleevne på det økonomiske området.

Forslaget etterlater også andre viktige spørsmål uavklart. Særlig gjelder dette spørsmålet om beregning av hva som vil være forsvarlig egenkapital, men også hvordan pensjonsforpliktelser skal regnskapsføres i balansen..

Den ventil som åpnes er at «staten og kirken vurderer tiltak» dersom og når det skulle oppstå uforutsette kostnader. Dette er ikke tilfredsstillende. KA forventer at staten fullt ut garanterer dekning av alle framtidige utgifter knyttet til reguleringskostnader og andre ikke forsikringsbare ytelser for kirkelig tilsatte som for tida kirkelig personell var tilsatt i staten. KA vil ikke kunne gi sin støtte til en fristilling uten at dette er ivaretatt.

Når det gjelder framtidige pensjonsrettigheter (opparbeidet etter fristillingen), deler KA høringsnotatets vurdering av at det må tilligge ny arbeidsgiver å velge/fremforhandle fremtidas politikk på pensjonsområdet. Skal ny arbeidsgiver ha et reelt valg, forutsettes det imidlertid at staten også etter fristillingen sikrer det finansielle grunnlag for pensjonskostnadene.

Forutsetningen er at kirken fra sin side forplikter seg til å opptre innenfor rammen av det som er nivået ellers i offentlig sektor når det gjelder pensjon. Den norske kirke har fram til i dag vært omfattet av de lønns- og pensjonsordninger som har vært gjeldende i offentlig sektor. Ved overføring av kirkelig tilsatte fra kommune til soknet i 1997 forutsatte Stortinget i lovens forarbeider at de tilsatte ikke skulle få sine lønns- og arbeidsvilkår forverret som følge av fristillingen. Dette inkluderte bl.a. en offentlig pensjonsordning. Dette er fulgt opp fra KA som tariffpart helt fram til i dag.

De som nå skal overføres til Den norske kirke sentralt som arbeidsgiver har også en offentlig pensjonsordning (SPK) ved virksomhetsoverdragelsen. KA finner det urimelig dersom staten indirekte tvinger den nye kirkelige arbeidsgiver til å endre pensjonsordning som følge av svekket statlig finansiering.

Kirkebygg

Høringsforslaget legger opp til at departementets rolle som godkjenningsinstans for nybygging, ombygging, utvidelse og nedleggelse av kirkebygg i hovedsak skal videreføres som i dag. Det foreslås heller ikke andre endringer i kirkelovens bestemmelser om kirkebygg, med unntak av et forslag om en egen hjemmel for å kunne delegere vedtak

etter § 21 i kirkeloven. KA støtter departementets tilbakeholdenhet med å endre bestemmelser som har nær sammenheng med det kommunale finansieringsansvaret. Finansiering av kirkebyggfeltet er et slikt område der kommunenes rolle er sentral. Samtidig er det grunn til å stille spørsmålstegn ved at departementet fortsatt skal være godkjenningensinstans på områder som i mindre grad utfordrer direkte det kommunale finansieringsansvaret, slik som f.eks. ombygginger/endringer av kirkebygg. Det er behov for en rettsutvikling som tydeliggjør Den norske kirkes ansvar for egne bygg samtidig som det offentlige finansielle ansvar for drift og vedlikehold kan videreføres.

Kirkebyggene representerer noen av de mest rike kulturminner i Norge, og kirkene er en sentral del av en felles nasjonal kulturarv, uavhengig av tros eller livssynstilhørighet. For Den norske kirke som folkekirke har kirkebyggene en avgjørende rolle når det gjelder tilhørighet og engasjement. En mindre del av kirkebyggene er fredet i medhold av kulturminneloven. De verneverdige kirkene er omfattet av et spesielt regelverk som forutsetter at staten kan pålegge bestemte saksbehandlingsregler før ombygginger og vesentlige endringer kan finne sted. Gjennom dette regelverket er det bl.a. forutsatt at Riksantikvaren skal uttale seg om alle endringer i om lag 750 av kirkene i tillegg til de som er fredet.

For Den norske kirkes lokalmenigheter påligger det et stort samfunnsoppdrag for å sikre vedlikehold av den viktige kulturarven som kirkebyggene representerer. KA etterlyser en bredere gjennomgang av de juridiske, økonomiske, faglige og forvaltningsmessige rammene for kirkebyggforvaltningen på grunnlag av lovendringene som endrer forholdet mellom staten og Den norske kirke. Det er bl.a. behov for en omtale av hva § 16 i Grunnloven betyr for statens ansvar for å «understøtte» kirkebyggene. Det er videre et behov for å gjennomtenke forholdet mellom Riksantikvaren, Kirkerådet og kirkelig fellesråds rolle i forvaltningen av kirkebygg med store kulturminneverdier i lys av endringene i forholdet mellom staten og Den norske kirke.

VII ORGANISATORISK TODELING AV DEN NORSKE KIRKE

Den norske kirke har i dag en organisatorisk todeling; soknens virksomhet og virksomhet som i dag er å forstå som statlig virksomhet. Denne todelingen bidrar til mye uklarhet, usikkerhet, ekstraarbeid og byråkrati. Endringene som nå skal gjennomføres kan bidra til å redusere betydningen av denne organisatoriske todelingen og bidra til forenkling og bedre samordning av den kirkelige virksomheten. Vi savner en vektlegging på dette perspektivet i høringsnotatet. Noen av forslagene bidrar tvert imot til å forsterke en organisatorisk todeling ved at det foreslås helt nye ordninger (f.eks. klagenemd) som bare vil omfatte en del av Den norske kirke. Økonomiregelverket og andre økonomiske forhold

er et område der det er behov for bedre samordning mellom soknet og resten av Den norske kirke, og KA vil omtale dette området særskilt.

Økonomiregelverk

Høringsnotatet legger opp til at det nye rettssubjektet skal følge regnskapslovens bestemmelser, men med en mulighet for departementet å fastsette andre bestemmelser i forskrift. Samtidig foreslås at nåværende økonomiregler for soknene videreføres.

I høringsforslaget begrunnes valg av regnskapsloven med at det er regnskapsloven som gjelder for andre tros- og livssynssamfunn, og at det ikke er naturlig for kirken å knytte seg opp til regnskapsregelverk som gjelder for kommunesektoren. Det er ikke slik at andre tros- og livssynssamfunn gjennom lov er pålagt å følge regnskapsloven, med mindre de kommer inn under regnskapslovens § 1-2, nr. 9 (store selskaper). "andre foreninger som i året har hatt eiendeler med verdi over 20 millioner kroner eller et gjennomsnittlig antall ansatte høyere enn 20 årsverk". Høringsnotatet legger dessuten klart opp til at Den norske kirke fortsatt vil stå i en særstilling i forhold til staten, sammenlignet med andre tros- og livssynssamfunn, og det er derfor behov for andre økonomi-/regnskapsbestemmelser enn det som gjelder for veldedige og allmenntilgunnede organisasjoner.

Valg av økonomimodell og regnskapsbestemmelser bør ta utgangspunkt i hva slags virksomhet det nye rettssubjektet blir, og formålet med virksomheten. Regnskapsloven er ikke nødvendigvis best egnet til denne type virksomhet. Ut fra beskrivelsen i høringsnotatet vil det være ønskelig med økonomimodeller og regnskapssystemer som har fokus på tilgang og bruk av midler, hvor budsjett- og bevilgningskontroll vil være sentrale begrep. Vi foreslår derfor at ikke spesifikt angis at regnskapsloven skal gjelde. Ved å sløyfe denne bindingen legges det til rette for større åpenhet i det videre arbeidet med å finne fram til hensiktsmessig økonomimodell.

Forslag til ordlyd: *Departementet fastsetter nærmere bestemmelser om regnskap.*

KA mener det er et viktig anliggende at hele den norske kirke kan forholde seg til ett felles økonomiregelverk og felles regnskapsprinsipper. Felles økonomiregelverk og regnskapsprinsipper legger til rette for å vurdere hele Den norske kirkes økonomi i en totalsammenheng, og samtidig muligheter for mer effektive og rasjonelle økonomi- og rapporteringsrutiner for kirken samlet sett.

Felles anskaffelser av regnskapsprogrammer og rådgivning vil også bli lettere med et felles økonomiregelverk. Vi savner en grundigere vurdering av de to ulike økonomiregelverk som etter forslaget blir gjeldende, med siktemål å vurdere muligheten for et felles økonomiregelverk / regnskapsprinsipper for soknene og det nye rettssubjektet.

Virksomhets- og økonomirapportering

Det blir i dag rapportert inn virksomhetsdata for Den norske kirke på soknenivå/menighetsrådsnivå. Denne virksomheten blir dels finansiert av midler som ligger i fellesrådenes regnskaper, dels av statlige midler (prestedtjenesten) og dels av innsamlede midler som ligger i menighetsrådenes regnskaper. Det fins ingen samlet oversikt over menighetsrådenes regnskaper. Fellesrådene rapporter årlig sine regnskaper, men store deler av disse midlene finansierer annen virksomhet på vegne av soknene enn de som gjenfinnes i virksomhetsrapporteringen

De statlige midlene fins det god oversikt over, men ikke brutt ned på sognenivå. Disse midlene er dessuten forvaltet i samsvar med statlig økonomiregelverk slik at sammenstillingen med de øvrige midler vanskeliggjøres. Virksomhetsrapporteringen (fra menighetsrådene) og økonomirapporteringen (fra fellesrådene) framstår i dag som en rapportering innenfor KOSTRA-systemet. En av de viktigste elementer i dette rapporteringssystemet, er å kunne sammenholde virksomhets- og økonomidata. Her fungerer ikke kirkens rapporteringssystem etter intensjonen. Når den statlige del av kirken fristilles, bør det legges til rette for en forbedring og forenkling av rapporteringssystemene.

Merverdiavgift

Høringsnotatet reiser spørsmål om det bør være en ordning med kompensasjon av merverdiavgift. Kompensasjonsordningene som gjelder for henholdsvis kommunesektoren og frivillige organisasjoner, men det konkluderes med at det ikke foreslås noen ordning med kompensasjon for en fristilt kirke. Det er begrunnet med en relativ beskjeden økonomisk konsekvens. KA mener likevel at den fristilte kirke av prinsipielle grunner ikke bør være utenfor en ordning med merverdiavgiftskompensasjon, når både frivillige organisasjoner og store deler av offentlig virksomhet er omfattet. KA mener at ordningen som gjelder for kommunesektoren passer godt for en fristilt kirke, ut fra det offentlige preg en fristilt kirke har.

VIII ANDRE FORHOLD

Døvemenighetene og andre kategorialmenigheter

Dagens ordning innebærer at Kongen fastsetter "særskilt ordning for døvemenigheter og andre kategorialmenigheter". I stor grad er det døvekirkelige arbeidet organisert etter modell av Den norske kirke for øvrig, med bl.a. en statlig prestetjeneste, menighetsråd og kirkelig fellesråd. Staten har imidlertid det økonomiske ansvaret for fellesrådets oppgaver som for øvrig ligger i kommunene. Endringene i statens forhold til Den norske kirke vil derfor kunne få større betydning for døvemenighetene enn det vil gjøre for resten av den lokalkirkelige virksomhet.

Departementet foreslår at Kongens myndighet til å fastsette en særskilt ordning for døvemenigheter overføres til Kirkemøtet. Kirkemøtet overtar også det finansielle ansvaret for døvemenighetene som en del av statens rammebevilgning til Den norske kirke. KA er i utgangspunktet positiv til dette forslaget. Det er imidlertid ønskelig at departementet gir en mer utfyllende vurdering av rammene for det døvekirkelige arbeidet i lys av endringene i relasjonen mellom staten og Den norske kirke. Det kan bl.a. være grunn til å vurdere om de nødvendige tilpasninger for døvemenighetene i større grad kan innpasses i kirkeloven. Dette vil være i tråd med den normalisering av organiseringen av døvemenighetene som har skjedd fra og med 1998. Rammefinansieringen som foreslås kan skape ekstra usikkerhet for en liten virksomhet med få uttalte målsettinger og føringer. Staten bør derfor legge tydeligere premisser og fastsette statlige målsettinger for tilskuddet til døvemenighetene. KA foreslår også at det finansielle ansvaret for døvemenighetene (og samisk kirkeliv) omtales i § 22 om statens finansielle ansvar.

Kirkens landsfond

Dette fondet har sin opprinnelse i oppsparte prestelønninger fra prester som under okkupasjonstiden 1940–1945 avsto fra å motta lønn fra staten. Prestene ble i stedet lønnet ved gaver fra menighetene og andre innsamlede midler. De oppsparte prestelønningene er samlet i et eget fond som nå deler ut avkastningen til kirkelige formål. Fondet utgjør i dag om lag kr 20 mill. Departementet foreslår at Kirkens landsfond bør avvikles dersom kirken blir fristilt fra staten. Midlene foreslås lagt som en del av kirkens egenkapital og forvaltet av Kirkemøtet.

Forholdet mellom fondets begrensede størrelse og de utgifter som medgår til forvaltning og administrasjon av fondet taler for at fondet avvikles som et særskilt regulert fond. KA vil imidlertid peke på den spesielle historien som knytter seg til dette fondet. En videreføring av fondet kan bidra til å øke kunnskapen og bevisstheten om prestenes tydelige markering og motstandskamp under 2. verdenskrig. Avkastningen bør gis til formål som har en klarere forbindelse til den historien som er opprinnelsen til fondet. Aktuelle formål kan være stipendier/etterutdanning knyttet til kirkens arbeid med menneskerettigheter, trosfrihet, relasjon mellom kirke og myndigheter o.l. Det kan også vurderes om fondet kan yte tilskudd til kirker i verden som er utsatt for politisk undertrykking, forfølgelse eller manglene trosfrihet.

IX AVSLUTNING

KA er tilfreds med at departementet gjennom forslagene i høringsnotatet søker å komme i møte Kirkemøtets vedtak i 2013 om opprettelse av et sentralt rettssubjekt i Den norske kirke, og at arbeidsgiveransvaret for prester mv overføres til dette rettssubjektet.

Forslagene i departementets høringsnotat legger grunnlaget for en ny fase i forholdet mellom kirke og stat, og høringsnotatet har bidratt til en nødvendig refleksjon om rammene for Den norske kirke etter grunnlovsendringene i 2012. KA har likevel funnet grunn til å peke på flere forslag i høringsnotatet som bør endres. Overføringen av arbeidsgiveransvaret for de som i dag er tilsatt i staten vil medføre omfattende omstilling. KA mener at det fortsatt er behov for at staten vedstår seg sitt økonomiske ansvar og sikrer Den norske kirke som mottakende arbeidsgiver gode ressursmessige og rettslige rammer. Vi er kritisk til at flere av forslagene bidrar til å opprettholde en organisatorisk todeling av Den norske kirke. Vi vil anmode om at departementets forslag som skal legges fram for Kirkemøtet i større grad vektlegger soknets stilling, og at det gjøres tydeligere hvordan departementet forstår § 16 i grunnloven om at staten skal understøtte Den norske Kirke som folkekirke.

KA ønsker vi en videreutvikling av kirken som gjør at den står enda bedre rustet til å forbli en landsdekkende folkekirke. Vi håper at høringen vil vise et aktivt engasjement for kirkens framtid og at høringssvarene gir gode innspill og tydelige signaler for det videre arbeidet med endringene i kirkeloven.

Med hilsen

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon

Marit Halvorsen Hougsnæs
direktør

Øystein Dahle
direktør